

Üheksa ja pool

"Väike õuduste pood". Howard Ashmani libreto ja Alan Menkeni muusika. Tõlkijad Villu Kangur ja Tõnu Oja. Lavastaja Georg Malvius (Rootsi), kunstnik Ellen Cairus (Šoti), valguskunstnik Airi Eras, koreograaf Jüri Näel, lauluõpetaja Riina Roose, steptantsu õpetaja Aleksander Ivaškevitš.

Esitavad Jakko Maltis, Kleer Maibaum, Lembit Ulfsak, Mait Malmsten, Ele Raik, Kaire Vilgats, Kelli Uustani, Maria Kasepalu-Joffe, Taavi Teplenkov, Veikko Täär.

Esietendus Eesti Draamateatri suures saalis 2. juunil.

Malviuse viies lavastus Eestis kinnitab, et žanr pole tähtis, peaasi, et töö oleks tehtud omas laadis täiuslikult. Siis rõõmustab see teatrikülastaja meeli ka juhul, kui too otsib lavalt eeskätt inimvaimu elu ning vastust eksistentsi põhiküsimustele. Virtuossus ergastab alati.

"Õuduste poe" süžee on etahoffmannliku fantasmagooria banaalsevõitu variant. Peategelasteks on vaene noormees ja neiu, keda too armastab, teisalt paha vanamees, neiu kuri kavaler, ning vana hiinlase käest ostetud inimsööjataim. Loost võib leida ka sarnasusi seletusmuistendi või kosmogoonilise müüdiga, sest meile pakutakse versiooni, kuidas on maailma tekkinud tarbimiskultus ja mammonahimu, millele inimene lõpuks kõik ohvriks toob. Samuti on paralleele kolme tilga vere andmise ning võimatusega kord astunud patuteelt pöörduda.

Lavastuse stilistika on animafilmilikult groteskne ja naljakas. Süžeed elustab heale varieteeprogrammile omane särts, lavatants ja laul. Ma ei usu, et eesti laval oleks siiani nii hästi üheaegselt liigutud ja lauldud. See algab kolme neiu "saateansambli" lavaleilmumisega ja kestab peaaegu ilma langusteta bravuurse lisapalani. Oma osa selles on lavatagusel elaval muusikal ja tasemel tehnikal (artistidel väikesed põsemikrofonid ja saatjad selja peal, helivõimendus).

Nii nagu laadaetenduses peitub igasuguse esinemiskunsti mudel, nii näitab ka hea muusikal, millel teatrikunst põhineb. Teater on ajaline kunst; st. ta kulgeb ajas. Tegijate taie on seda aega möödupärast välja anda, rütmi ja tempoga varieerida – ikka lähtuvalt inimese psüühilistest iseärasustest ning vastuvõtuvõimest. See oskus teeb ühe "Hamleti" meie jaoks haaravaks ja teise igavaks.

Malviuse lavastuse edu üks põhjusi on silmariivava vahe puudumine tuntud ja tundmatute tegijate, s.o. nende vahel, kes õppinud laulu või kes näitlemist. Ei maksa muidugi suisa imesid uskuda, elulugudega lähemal tutvumisel selgub ikka, et üks või teine esineja on laulnud kunagi mingis händis või keenis. Et see mõeldis...

Kleer Maibaum

HARRI ROSPU

tohtud. mulaažid kadunud Hermaküla kunagise suvelavastuses "Vii" samas saalis. Asjatult ei mainita sed lavastust tema parimate hulgas.

Trepil tungeldes taskus riietehoiunumbrit otsides viiras tusid mulle laval nähtud veripunased huuled: äkki sööde takse numbri kaotanud külastajad taimele? Et ta juur lõpuni ja siis tuleval hooajal vastu peaks.

Malvius ise on eelnevalt öelnud, et ta ei näe põhjust miks ei võiks soliidises draamateatris muusikali lavastada. Ometi tekkis etenduse ajal tahtmine end näpistada. Toimub see tulevärk tõesti majas, mille ehitanud Bubõr ja Vassiljev ning mille siseelu on viimasel ajal natuk luitunud? Pigem oleks midagi niisugust kujutlenud Lin nateatris, eriti pärast nende "Kolmekrossiooperit".

Kui tagasi mõelda, siis "Viuldajat katusel" ei ületa vis miski, sest selle aluseks olev lugu läks ise nii hinge. Ag "Väikese õuduste poe" asetaksin ma järgmisele kohale. See on "rahvusvaheline etendus".

MIHKEL MUT

PEALELEND

ADOLF KÄIS

Teie olite ka Fomenko teatri maaletooja. Mis teater on Ermitaaž?

mammonahimu, millele inimene lõpuks kõik ohvriks toob. Samuti on paralleelse kolme tilga vere andmise ning võimatusega kord astunud patuteelt pöörduda.

Lavastuse stilistika on animafilmilikult groteskne ja naljakas. Süžeed elustab heale varieteeprogrammile omane särts, lavatants ja laul. Ma ei usu, et eesti laval oleks siiani nii hästi üheaegselt liigutud ja lauldud. See algab kolme neiu "saateansambli" lavaleilmumisega ja kestab peaaegu ilma langusteta bravuurse lisapalani. Oma osa selles on lavatagusel elaval muusikal ja tasemel tehnikal (artistidel väikesed põsemikrofonid ja saatjad selja peal, helivõimendus).

Nii nagu laadaetenduses peitub igasuguse esinemiskunsti mudel, nii näitab ka hea muusikal, mille teatrikunst põhineb. Teater on ajaline kunst, st. ta kulgeb ajas. Tegijate taie on seda aega mõõdupärast välja anda, rütmi ja tempoga varieerida – ikka lähtuvalt inimese psüühilistest iseärasustest ning vastuvõtuvõimetest. See oskus teeb ühe "Hamleti" meie jaoks haaravaks ja teise igavaks.

Malviuse lavastuse edu üks põhjusi on silmariivava vahe puudumine tuntu ja tundmatute tegijate, s.o. nende vahel, kes õppinud laulu või kes näitlemist. Ei maksa muidugi suisa imesid uskuda, elulugudega lähemal tutvumisel selgub ikka, et üks või teine esineja on laulnud kunagi mingis bändis või kooris. Ent on märkimisväärne, et praegu nad kepslevad ja laulavad, aga ometi ei hakka hingeldama ja peavad kõrge tempo lõpuni välja. Jakko Maltist on eraldi kiidetud – ja asja eest. Ka Kleer Maibaumi kuju oli hästi leitud, peenikese häälega naiivne blondiin, kelle unistuste laulu heleroosast aerosooli järgi lõhnavast paradiisiist võis ja pidi võtma ironiaga. (Ehkki ma pole kindel, kas see ironia kõikidele saalis kohale jõudis.)

Mait Malmsteni paroodia Elvisest ja tema jäljendajatest ei ole ju stiililiselt midagi uut, aga selle lust ja tehniline teostus võlusid. Malmsten mõjub küll juba liigagi groteskselt. Kujutleda tõsiselt tsiklimeest, kes töötab hambaarstina, on ülepea raske. Kui sellele aga lisandub säärane värvikas sadistlikkus nagu praegu, siis naerdakse saalis pisarateni. See omakorda töötab vastu üldisele pedagoogilisele liinile, sest temataolise vennikese hukkumist näha pole kuigi kurb.

Lembit Ulfsaki vanamees ei ole seekord naljakalt kaastunnet äratav äpu, vaid täielikult pahur ja negatiivne.

Tuleb tunnustada tõlkijaid, sest tekst on vaimukas ja keel tänapäevane. Oluline koht on kujundusel, täpsemalt fantastilisel taimel, mille haarmed etenduse finaalis ka külgloozidest alla paisuvad, signaliseerides, et taime istikud ongi maailma vallutanud. See võte tõi mulle meelde ühe teise sarnases groteskses laadis, ainult veel suurejoonelisemalt teostatud kujunduse. Meenusid Vadim Fomitševi

tohtud mulaažid kadunud Hermaküla kunagises suvelavastuses "Vii" samas saalis. Asjatult ei mainita seda lavastust tema parimate hulgas.

Trepil tungeldes taskus riiehoiunumbrit otsides viiras-tusid mulle laval nähtud veripunased huuled: äkki söödetakse numbri kaotanud külastajad taimetele? Et ta juuni lõpuni ja siis tuleval hooajal vastu peaks.

Malvius ise on eelnevalt öelnud, et ta ei näe põhjust, miks ei võiks soliidses draamateatris muusikali lavastada. Ometi tekkis etenduse ajal tahtmine end näpistada – toimub see tulevärk tõesti majas, mille ehitanud Bubõr ja Vassiljev ning mille siseelu on viimasel ajal natuke luitunud? Pigem oleks midagi niisugust kujutlenud Lin-nateatris, eriti pärast nende "Kolmekrossiooperit".

Kui tagasi mõelda, siis "Viiludajat katusel" ei ületa vist miski, sest selle aluseks olev lugu läks ise nii hinge. Aga "Väikese öuduste poe" asetaksin ma järgmisele kohale. See on "rahvusvaheline etendus".

MIHKEL MUTT

PEALELEND	ADOLF KÄIS
<p>Teie olite ka Fomenko teatri maaletooja. Mis teater on Ermitaaž?</p> <p>Üks vanimaid Moskva teatreid, suurusjärgult natuke tagapool kui Taganka ja veel paar tippu, aga "väiksem kõrge tasemega teater". Moskvast loetakse seda kõige intelligentsemaks ja kõige boheemlaslikumaks teatriks, mil on oma kindel publik. Nõukogude ajal mängisid nad ainult väärtuslikku ja nõudlikku materjali, (Bulgakov, Oleša, Daniil Harms), töötades poolkeelatu piiril. 1959 – 88 kandis teater Moskva Miniatuuriteatri nime.</p> <p>"Väiksem" on suhteline. Nimelt viljeleb teatr pikaajaline juht Mihhail Levitin (53) totaalset karnevaliteatrit, tema kõgetasemelised näitlejad ka laulavad ja tantsivad. Lavastustes on suured koosseisud; seekord tuleb kuuskümmend näitlejat. Mõistagi pole see majanduslikult kerge. Nad mängivad Tallinnas ja Pärnus praktiliselt honorarita. Et nad siiski üldse tulevad, sellest on teened Eesti Moskva Suursaatkonnal, Eesti Raudteel, kes laseb poole piletiga sõita, Vene Draamateatril, kelle ruumides nad mängivad, ja teistel. Esialgu oli neil kavast tulla aprillis, aga siis oleks sattunud liiga lähestikku Tagankaga.</p>	